

CENTRALNY PUNKT INFORMACYJNY FE: ŚRODA Z FUNDUSZAMI DLA POCZĄTKUJĄCYCH

3 SIERPNIA 2016 R.

CELE TEMATYCZNE

Polska z unijnego budżetu polityki spójności na lata 2014-2020 otrzyma do wykorzystania **ponad 82,5 mld euro**. Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej wsparcie w przyszłych programach będzie skoncentrowane wokół 11 obszarów (celów) tematycznych:

Cel tematyczny	Wysokość środków
CT 1: wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	9 989 mln euro
CT 2: zwiększenie stopnia wykorzystania technologii informacyjno – komunikacyjnych	3 082 mln euro
CT 3: podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw	9 401 mln euro
CT 4: wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	9 189 mln euro
CT 5: promowanie dostosowania do zmian klimatu, zarządzanie ryzykiem	1 383 mln euro
CT 6: ochronę środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów	8 818 mln euro
CT 7: promowanie zrównoważonego transportu	23 796 mln euro
CT 8: wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników	5 560 mln euro
CT 9: wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	6 366 mln euro
CT 10: inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	4 018 mln euro
CT 11: wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej	189 mln euro

1

DECENTRALIZACJA

W latach 2014-2020 więcej środków będzie zarządzanych na poziomie regionalnym. Dzięki temu samorządy województw, w oparciu o kontrakty terytorialne oraz wykorzystując regionalne programy operacyjne i inne instrumenty wsparcia, będą bardziej zaangażowane we wdrażanie Funduszy Europejskich. Zapewni to większą decentralizację systemu zarządzania i tym samym lepsze dopasowanie do lokalnych potrzeb. Ponadto większe kompetencje uzyskają samorządy miast, które będą mogły realizować instrumenty zintegrowane i samodzielnie wdrażać środki.

DODATKOWOŚĆ

Zgodnie z zasadą dodatkowości środki europejskie nie zastępują krajowych środków publicznych, a stanowią ich uzupełnienie. Środki pochodzące z UE wywołują w kraju „efekt dźwigni”, czyli sprzyjają zaangażowaniu sektora publicznego i prywatnego w realizowanie działań współfinansowanych ze środków UE. Celem stosowania zasady dodatkowości jest jednocześnie zapobieganie wypierania środków krajowych przez środki wspólnotowe.

DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA I ROZWOJOWA (B+R)

Obejmuje pracę twórczą podejmowaną w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, oraz wykorzystanie tych zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań. Działalność B+R finansowana w ramach Funduszy Europejskich składa się z dwóch etapów: **badania przemysłowe** i **eksperymentalne prace rozwojowe**.

BADANIA PRZEMYSŁOWE

Badania planowane lub badania krytyczne mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności celem opracowania nowych produktów, procesów lub usług lub też wprowadzenia znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów lub usług. Uwzględniają one tworzenie elementów składowych systemów złożonych i mogą obejmować budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub środowisku interfejsu symulującego istniejące systemy, a także linii pilotażowych, kiedy są one konieczne do badań przemysłowych, a zwłaszcza uzyskania dowodu w przypadku technologii generycznych.

PRACE ROZWOJOWE

Mogą obejmować opracowanie prototypów, demonstracje, opracowanie projektów pilotażowych, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, których ostateczny kształt zasadniczo nie jest jeszcze określony. Mogą obejmować opracowanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku gdy prototyp lub projekt pilotażowy z konieczności jest produktem końcowym do wykorzystania do celów komercyjnych, a jego produkcja jest zbyt kosztowna, aby służył on jedynie do demonstracji i walidacji.

INNOWACJA ORGANIZACYJNA

Jest wprowadzaniem nowej metody organizacji w biznesowych praktykach przedsiębiorstwa, organizacji miejsca pracy lub też w relacjach zewnętrznych. Za innowację organizacyjną nie można uznać: zmiany w praktykach biznesu, organizacji miejsca pracy albo zewnętrznych relacjach, które są oparte na metodach już stosowanych przez przedsiębiorstwo, zmian w strategii zarządzania, połączenia i nabywania innych przedsiębiorstw. Np. innowacją organizacyjną będzie:

- a. wdrażanie zaawansowanych technik zarządzania,
- b. wprowadzanie istotnie zmienionych (ulepszonych) struktur organizacyjnych;
- c. wdrażanie nowych lub istotnie zmienionych strategii działania przedsiębiorstwa. Zmiany organizacyjne tylko wtedy można uważać za innowację

INNOWACJA PROCESOWA (TECHNOLOGICZNA)

Zmiana w stosowanych przez przedsiębiorstwo metodach wytwarzania lub świadczenia usług, a także w sposobach docierania z produktem do odbiorców. Metody te mogą polegać na dokonywaniu zmian w urządzeniach lub w organizacji produkcji, mogą też stanowić połączenie tych dwóch rodzajów zmian lub być wynikiem wykorzystania nowej wiedzy. Mogą mieć one na celu produkcję lub dostarczenie nowych lub udoskonalonych produktów, które nie mogłyby być wytworzone czy też dostarczone przy pomocy metod konwencjonalnych. Celem tych metod może być także zwiększenie efektywności produkcji lub dostarczenia istniejących produktów. Przykładem innowacji procesowej może być instalacja nowej albo ulepszonej technologii produkcyjnej, na przykład automatyzacja linii produkcyjnej.

INNOWACJA PRODUKTOWA

Dotyczący wyrobów – produktów. To wszelkiego rodzaju zmiany polegające na udoskonaleniu wyrobu już wytwarzanego przez przedsiębiorstwo – jednakże innowacją nie można nazwać zwykłego ulepszenia. Innowacja musi objąć znaczące ulepszenia parametrów technicznych, komponentów i materiałów oraz funkcjonalności. Innowacja produktowa może polegać na rozszerzeniu struktury asortymentowej o nowy produkt. Produkt nowy pod względem technologicznym jest to produkt,

którego cechy technologiczne lub przeznaczenie różnią się znacząco od uprzednio wytwarzanych. Innowacje tego typu mogą wiązać się z całkowicie nowymi technologiami, opierać się na połączeniu istniejących technologii w nowych zastosowaniach lub też na wykorzystaniu nowej wiedzy. Termin „produkt” należy rozumieć w ujęciu, obejmującym zarówno towary jak i usługi. Np. innowacją produktową nie można określić zmiany kolekcji odzieżowej w poszczególnych sezonach. Jednak zastosowanie w przemyśle obuwniczym czy odzieżowym materiałów oddychających a z drugiej strony zatrzymujących wodę jest już innowacją produktową.

INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU

Podmioty bez względu na ich formę prawną, które nie działają dla zysku lub zysk przeznaczają na cele statutowe, prowadzące działalność gospodarczą w rozumieniu prawa wspólnotowego. Działalność polega na oferowaniu towarów lub usług na określonym rynku i służy tworzeniu korzystnych warunków dla powstawania lub rozwoju przedsiębiorców.

Polski system instytucji otoczenia biznesu jest bogaty zarówno od strony liczby instytucji jak i ze względu na ich różnorodność. Wyróżnia się trzy główne grupy tych instytucji i ich zadań:

1. Ośrodki przedsiębiorczości – szeroka promocja i inkubacja przedsiębiorczości (często w grupach dyskryminowanych), dostarczanie usług wsparcia do małych firm i aktywizacja rozwoju regionów peryferyjnych lub dotkniętych kryzysem strukturalnym;
2. Ośrodki innowacji – szeroka promocja i inkubacja innowacyjnej przedsiębiorczości, transfer technologii i dostarczanie usług proinnowacyjnych, aktywizacja przedsiębiorczości akademickiej i współpracy nauki z biznesem;
3. Instytucje finansowe – ułatwienie dostępu do finansowania działalności nowo powstałych oraz małych firm bez historii kredytowej, dostarczanie usług finansowych dostosowanych do specyfiki innowacyjnych przedsięwzięć gospodarczych.

3

INTELIĞENTNE SPECJALIZACJE

Dziedziny gospodarki lub nauki stanowiące nową, rozwojową specjalizację gospodarczą, która opiera się na wykorzystaniu unikalnych zasobów naturalnych regionów, połączeniu różnych branż, zastosowaniu innowacyjnych rozwiązań technologicznych. Inteligentne specjalizacje mają na celu doprowadzić do powstania nowych rynków aktywności gospodarczej, modernizacji oraz podniesieniu konkurencyjności państw i regionów.

Każde państwo dokonuje analizy swoich potencjałów i możliwości rozwojowych, a następnie wybiera te dziedziny, które świadczą o jego największej konkurencyjności i stanowią największą szansę na osiągnięcie sukcesu, zwiększenie przewagi nad innymi regionami, czyli na wyspecjalizowanie się w konkretnych branżach.

Specjalizacje te dotyczą najczęściej obszarów badawczych i innowacyjnych, dlatego nazywane są inteligentnymi specjalizacjami. Krajowe Inteligentne Specjalizacje są określane w Programie Rozwoju Przedsiębiorstw a Regionalne Inteligentne Specjalizacje - w Regionalnych Strategiach Innowacji.

20 KRAJOWYCH INTELIĞENTNYCH SPECJALIZACJI (KIS)

- a) *Zdrowe społeczeństwo*
 1. Technologie inżynierii medycznej, w tym biotechnologie medyczne
 2. Diagnostyka i terapia chorób cywilizacyjnych oraz w medycynie spersonalizowanej
 3. Wytwarzanie produktów leczniczych
- b) *Biogospodarka rolno-spożywcza, leśno-drzewna i środowiskowa*

3 SIERPNIA 2016 R.

4. Innowacyjne technologie, procesy i produkty sektora rolno-spożywczego i leśno-drzewnego
5. Zdrowa żywność (o wysokiej jakości i ekologiczności produkcji)
6. Biotechnologiczne procesy i produkty chemii specjalistycznej oraz inżynierii środowiska
- c) *Zrównoważona energetyka*
 7. Wysokosprawne, niskoemisyjne i zintegrowane układy wytwarzania, magazynowania, przesyłu i dystrybucji energii
 8. Inteligentne i energooszczędne budownictwo
 9. Rozwiązania transportowe przyjazne środowisku
- d) *Surowce naturalne i gospodarka odpadami*
 10. Nowoczesne technologie pozyskiwania, przetwórstwa i wykorzystania surowców naturalnych oraz wytwarzanie ich substytutów
 11. Minimalizacja wytwarzania odpadów, w tym niezdalnych do przetworzenia oraz wykorzystanie materiałowe i energetyczne odpadów (recykling i inne metody odzysku)
 12. Innowacyjne technologie przetwarzania i odzyskiwania wody oraz zmniejszające jej zużycie
- e) *Innowacyjne technologie i procesy przemysłowe (w ujęciu horyzontalnym)*
 13. Wielofunkcyjne materiały i kompozyty o zaawansowanych właściwościach, w tym nanoprocesy i nanoproducty
 14. Sensory (w tym biosensory) i inteligentne sieci sensorowe
 15. Inteligentne sieci i technologie geoinformacyjne
 16. Elektronika oparta na polimerach przewodzących
 17. Automatyzacja i robotyka procesów technologicznych
 18. Optoelektroniczne systemy i materiały
 19. Inteligentne technologie kreatywne
 20. Innowacyjne technologie morskie w zakresie specjalistycznych jednostek pływających, konstrukcji morskich i przybrzeżnych oraz logistyki opartej o transport morski i śródlądowy (ITM)

KIS Zostały określone w Programie Rozwoju Przedsiębiorstw opracowanym przez Ministerstwo Gospodarki, a przyjętym przez Radę Ministrów 8 kwietnia 2014 roku. KIS jest dokumentem otwartym, który będzie podlegał ciągłej weryfikacji i aktualizacji w oparciu o system monitorowania oraz zachodzące zmiany społeczno-gospodarcze. Więcej nt. KIS: <http://smart.gov.pl/>.

4 REGIONALNE INTELIGENTNE SPECJALIZACJE MAZOWSZA (RIS)

1. Bezpieczna żywność
 - a) *produkcja żywności*
 - b) *dystrybucja*
 - c) *żywność wysokiej jakości*
 - d) *minimalizowanie wpływu na środowisko (zrównoważony rozwój)*
 - e) *bezpieczeństwo odbiorcy*
2. Inteligentne systemy zarządzania
 - a) *rozwiązania infrastrukturalne*
 - b) *bezpieczeństwo i monitoring*
 - c) *efektywność surowcowa i energetyczna*
3. Nowoczesne usługi dla biznesu
 - a) *wsparcie kapitałowe i infrastrukturalne*
 - b) *zasób wiedzy*
 - c) *usprawnianie procesów*
4. Wysoka jakość życia
 - a) *edukacja*
 - b) *zdrowie*
 - c) *bezpieczeństwo*

3 SIERPNIA 2016 R.

- d) *praca*
- e) *czas wolny*

Każde województwo określa swoje własne regionalne inteligentne specjalizacje. Opracowywane są specjalne dokumenty, tzw. regionalne strategie innowacji, których integralną część stanowi także wykaz regionalnych inteligentnych specjalizacji. Więcej nt. RIS Mazowsza: <http://funduszedlamazowsza.eu/>.

KOMPETENCJE KLUCZOWE

Kompetencje wskazane w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) (Dz. Urz. UE L 394 z 30.12.2006, str. 10):

- porozumiewanie się w języku ojczystym;
- porozumiewanie się w językach obcych;
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne;
- kompetencje informatyczne;
- umiejętność uczenia się;
- kompetencje społeczne i obywatelskie;
- inicjatywność i przedsiębiorczość;
- świadomość i ekspresja kulturalna.

KONCENTRACJA

Koncentracja tematyczna oznacza skupienie możliwości finansowania na określonych obszarach priorytetowych. Przedstawione przez Komisję Europejską wytyczne wskazują 11 celów tematycznych (dotyczących głównie: badań i innowacji; technologii informacyjno-komunikacyjnych; konkurencyjności firm; gospodarki niskoemisyjnej; zapobiegania ryzykom; ochrony środowiska; zrównoważonego transportu; zatrudnienia; włączenia społecznego; edukacji; sprawności administracji).

Ponadto, dla określonych obszarów tematycznych wskazane zostały pułapy finansowe (tzw. ring-fencingi), które wprowadziły wymóg przeznaczania określonych środków finansowych na poszczególne przedsięwzięcia. Minimum 50% środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Funduszu Spójności (FS) w 15 regionach i minimum 60% na Mazowszu będzie musiało być przeznaczonych na:

- innowacje, badania i rozwój
- technologie informacyjno-komunikacyjne
- wsparcie sektora MŚP
- gospodarkę niskoemisyjną

W przypadku Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) co najmniej 20% środków musi być przeznaczane na działania związane z włączeniem społecznym i ograniczeniem ubóstwa (jest to dziewiąty cel tematyczny). Zasada ta dotyczy w równym stopniu każdego z 16 województw.

KOORDYNACJA I KOMPLEMENTARNOŚĆ

Koordinacja udzielanego wsparcia z Funduszy Europejskich ma na celu uniknięcie powielania finansowania tych samych interwencji z różnych źródeł oraz uproszczenie mechanizmów. Realizowana jest ona głównie poprzez zawarcie w Umowie Partnerstwa wspólnych zasad dotyczących zarówno polityki spójności, jak i rolnej i rybackiej.

CENTRALNY PUNKT INFORMACYJNY FE: ŚRODA Z FUNDUSZAMI DLA POCZĄTKUJĄCYCH

3 SIERPNIA 2016 R.

Warto także zaznaczyć, że w dokumentach programowych mowa także o innych poziomach koordynacji - np. z innymi instrumentami finansowymi Unii Europejskiej, takimi jak program Horyzont 2020 (wsparcie badań, rozwoju technologicznego i innowacyjności), Kreatywna Europa (wsparcie w obszarze kultury i sektora audiowizualnego) czy instrument Łącząc Europę (wsparcie projektów transportowych, energetycznych i z zakresu technologii informacyjnych).

Ponadto, Umowa Partnerstwa określa koordynację między instrumentami krajowymi i regionalnymi. Temu celowi służą m.in. kontrakty terytorialne, czyli instrumenty koordynacji działań administracji rządowej i samorządowej, służące uzgodnieniu przez rząd i władze regionu najważniejszych celów i przedsięwzięć mających istotne znaczenie dla rozwoju kraju oraz województwa objętego kontraktem.

OBSZAR POKOLEJOWY

Wydzielona powierzchnia gruntu w przeszłości przeznaczona do eksploatacji linii kolejowej wraz ze znajdującymi się na tym gruncie budynkami, budowlami i urządzeniami, a w szczególności linie kolejowe, bocznice, place i rampy ładunkowe oraz budowle i budynki przeznaczone do stacjonowania pojazdów szynowych, pociągów technicznych i ratunkowych oraz obiekty służące ich utrzymaniu.

OBSZAR POPEGEEROWSKI

Obszar wiejski powstały w skutek likwidacji rolnictwa państwowego charakteryzujący się degradacją społeczno-ekonomiczną i przestrzenną oraz zachwianą sytuacją bytową ludności. Głównymi cechami obszaru popegeerowskiego są: utrzymujące się długotrwałe bezrobocie, niskie dochody, w których znaczny udział stanowi pomoc socjalna, niski poziom wykształcenia ludności oraz patologie społeczne.

6

OBSZAR POPRZEMYSŁOWY

Zdegradowany, nieużytkowany lub nie w pełni wykorzystany teren przeznaczony pierwotnie pod działalność gospodarczą, która została zakończona.

OBSZAR POWOJSKOWY

Obszar zajmowany lub eksploatowany przez armię do celów logistycznych, kwaterunkowych lub poligonowych w XX/XXI wieku, obecnie nieużytkowany lub nie w pełni wykorzystany. Obszar ten nie pozostaje w zasobach Agencji Mienia Wojskowego ani żadnej innej instytucji zarządzającej terenami wojskowymi.

OSOBY W TRUDNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

Definicja „trudnej sytuacji na rynku pracy” różni się w zależności od programu:

- w **Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój** są to osoby poniżej 30 roku życia, które spełniają jednocześnie 3 warunki:
 - nie pracują (tj. są bezrobotne lub bierne zawodowo)
 - nie kształcą się (tj. nie uczestniczą w kształceniu formalnym w trybie stacjonarnym)
 - nie szkolą się (tj. nie uczestniczą w pozaszkolnych zajęciach mających na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy)
- w **regionalnych programach operacyjnych poszczególnych województw** są to osoby w wieku 30 lat i starsze, kwalifikujące się najczęściej do co najmniej jednej z grup:
 - osób powyżej 50 roku życia,

CENTRALNY PUNKT INFORMACYJNY FE: ŚRODA Z FUNDUSZAMI DLA POCZĄTKUJĄCYCH

3 SIERPNIA 2016 R.

- o osób z niepełnosprawnościami,
- o osób długotrwale bezrobotnych,
- o osób o niskich kwalifikacjach zawodowych,
- o kobiet.

OSOBY DŁUGOTRWALE BEZROBOTNE

Definicja pojęcia „długotrwale bezrobotny” różni się w zależności od wieku:

- osoby poniżej 25 roku życia – osoby długotrwale bezrobotne to osoby bezrobotne nieprzerwanie od ponad 6 miesięcy,
- osoby w wieku 25 lat lub więcej – osoby długotrwale bezrobotne to osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy.

Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

OSOBY O NISKICH KWALIFIKACJACH ZAWODOWYCH

Osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3. Zgodnie z polskim systemem klasyfikacji ISCED 1997 do kategorii osób o niskich kwalifikacjach należy zaliczać osoby, które zakończyły edukację na poziomie:

- 1: Szkoła podstawowa
- 2A: Gimnazjum
- 3A: Liceum ogólnokształcące, Liceum profilowane; Technikum, Uzupełniające liceum ogólnokształcące, Technikum uzupełniające
- 3C: Zasadnicza szkoła zawodowa

Stopień uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie.

7

OSOBY NIESAMODZIELNE

Osoby, które ze względu na podeszły wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.

OUTPLACEMENT

Zaplanowane, kompleksowe działania, mające na celu skuteczną organizację procesu zwolnień poprzez zaprojektowanie i udzielenie pomocy zwalnianym pracownikom w odnalezieniu się w nowej sytuacji życiowej, w tym przede wszystkim prowadzące do utrzymania lub podjęcia i utrzymania zatrudnienia, a także wsparcie osób odchodzących z rolnictwa, posiadających gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 2 ha przeliczeniowych lub członków ich rodzin ubezpieczonych w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, ukierunkowane na podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem.

PRZEDSIĘBIORSTWO

Wyodrębniona prawnie, organizacyjnie i ekonomicznie jednostka, prowadząca działalność gospodarczą. Najczęściej definiowanym celem działalności przedsiębiorstwa jest osiągnięcie zysku poprzez zaspokajanie potrzeb konsumentów. Ze względu na liczbę pracowników przedsiębiorstwa dzielimy na:

- mikroprzedsiębiorstwa – zatrudniające do 9 pracowników oraz osiągające roczny obrót nie przekraczający równowartości 2 milionów euro, lub których roczny bilans nie przekroczył równowartości 2 milionów euro

- przedsiębiorstwa małe – zatrudniające od 10 do 49 pracowników oraz osiągające roczny obrót nie przekraczający równowartości 10 milionów euro, lub których roczny bilans nie przekroczył równowartości 10 milionów euro
- przedsiębiorstwa średnie – zatrudniające od 50 do 249 pracowników oraz osiągające roczny obrót nie przekraczający równowartości 50 milionów euro, lub których roczny bilans nie przekroczył równowartości 50 milionów euro
- przedsiębiorstwa duże – zatrudniające od 250 pracowników

RLKS (ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ)

Celem instrumentu jest zwiększenie udziału społeczności lokalnych w programowaniu i zarządzaniu rozwojem danego obszaru. RLKS pojawia się w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, oraz programie regionalnym woj. podlaskiego i programie regionalnym woj. kujawsko-pomorskiego.

RLKS jest podejściem przekrojowym. Jego celem jest aktywizacja lokalnych społeczności poprzez budowanie potencjału społecznego. Aktywizacja wymaga włączenia się w te działania partnerów społecznych. RLKS zakłada więc oddolne opracowanie przez społeczność lokalnej strategii rozwoju oraz realizacji wynikających z niej innowacyjnych projektów łączących zasoby, wiedzę i umiejętności przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego. Przedstawiciele tych trzech środowisk tworzyć mają lokalną grupę działania – partnerstwo międzysektorowe, które samodzielnie wybiera projekty, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów wspólnie opracowanej strategii. Takie działanie ma wzmocnić poczucie lokalnej wspólnoty, podnieść jakość zarządzania oraz wzmocnić kapitał społeczny na lokalnym obszarze.

8

Rozwój lokalny kierowany przez społeczność opiera się na kilku zasadach. Jest:

- skoncentrowany na konkretnych obszarach poniżej szczebla regionalnego
- kierowany przez lokalne grupy działania, w których skład wchodzi przedstawiciele władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców, przy czym na poziomie podejmowania decyzji ani władze publiczne – określone zgodnie z przepisami krajowymi – ani żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49 % praw głosu
- prowadzony na podstawie zintegrowanych i wielosektorowych lokalnych strategii rozwoju
- zaprojektowany z uwzględnieniem lokalnych potrzeb i potencjału oraz zawiera elementy innowacyjne w kontekście lokalnym i zakłada tworzenie sieci kontaktów oraz, w stosownych przypadkach, współpracę

TEN-T (TRANSEUROPEJSKA SIĘĆ TRANSPORTOWA)

W skład transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T wchodzi:

- szlaki drogowe, kolejowe, lotnicze, morskie oraz rzeczne stanowiące najważniejsze połączenia z punktu widzenia rozwoju Unii Europejskiej, a także
- punktowe elementy infrastruktury w postaci portów morskich, lotniczych, śródlądowych i terminali drogowo-kolejowych.

Ponadto, jej integralnym składnikiem są również inteligentne systemy transportowe, których wdrażanie przyczynia się do poprawy przepustowości sieci, bezpieczeństwa ruchu i zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska przez transport.

W wyniku zakończonej w 2013 r. rewizji wytycznych dla sieci TEN-T, ustalono jej nowy układ na terytorium państw członkowskich UE. Układ ten obejmuje sieć bazową, stanowiącą podstawę rozwoju sieci transportowej, na której mają koncentrować się działania unijne, w szczególności na odcinkach

3 SIERPNIA 2016 R.

transgranicznych, brakujących ogniowach, połączeniach multimodalnych i najważniejszych wąskich gardłach i sieć kompleksową, zapewniającą dostępność i łączność wszystkich regionów Unii.

WYMIAR TERYTORIALNY

Wzmocnienie wymiaru terytorialnego w latach 2014-2020 przejawia się w zwróceniu szczególnej uwagi na politykę miejską oraz w skoncentrowaniu wsparcia na pięciu obszarach strategicznej interwencji państwa (tzw. OSI). W Polsce zaliczono do nich:

- Polskę wschodnią (woj. lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie)
- miasta wojewódzkie
- miasta i dzielnice wymagające rewitalizacji
- obszary o najniższym dostępie do dóbr i usług społecznych (głównie obszary wiejskie)
- obszary przygraniczne

WZORNICTWO

Zgodnie z definicją Instytutu Wzornictwa Przemysłowego, wzornictwo jest to działalność twórcza mająca na celu uzyskanie określonych cech przedmiotów, procesów, usług oraz ich relacji w całościowych cyklach istnienia życia produktów lub usług.

ZIT (ZINTEGROWANE INWESTYCJE TERYTORIALNE)

Nowy instrument wprowadzony w ramach Funduszy Europejskich 2014-2020, który ma na celu zwiększeniu zaangażowania miast i ich obszarów funkcjonalnych w zarządzanie środkami europejskimi. „Obszary funkcjonalne” oznaczają położone w okolicach większego ośrodka miejskiego gminy, które współpracują z miastem. Na Mazowszu realizowany będą: ZIT Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT WOF) oraz Regionalne Instrumenty Terytorialne w podregionach. Informacje o ZIT WOF (w tym strategia ZIT): <http://omw.um.warszawa.pl>.

W ramach ZIT realizowane będą powiązane ze sobą małe projekty o różnych założeniach, wpisujące się w strategię całego obszaru. Podkreślane jest tu także podejście zintegrowane – zachęca się do tego, by ZIT stanowiły połączenie funduszy nastawionych na rozwój inwestycyjny (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) i na rozwój społeczny (Europejski Fundusz Społeczny). Jest to szczególnie istotne w przypadku zrównoważonego rozwoju miast.

Aby otrzymać środki na realizację ZIT konieczne jest spełnienie przez zainteresowaną jednostkę samorządu terytorialnego kilku warunków. W pierwszej kolejności należy zawiązać partnerstwo (np. stowarzyszenie, związek komunalny) do celów realizacji ZIT. W jego skład powinni wejść przedstawiciele samorządu miasta (głównego ośrodka) i samorządów gmin będących w obszarze funkcjonalnym. Następnie należy przygotować program działań, który musi zawierać szczegóły zamierzeń obejmujące te obszary tematyczne i zagadnienia, które będą realizowane. Jest to tzw. strategia ZIT. Ponadto, aby realizować ZIT, jednostka samorządowa musi dysponować odpowiednim potencjałem instytucjonalnym, który umożliwi jej przejęcie obowiązków w zakresie zarządzania i wdrażania części środków realizowanych na poziomie regionalnym.

ŹRÓDŁA INFORMACJI O FUNDUSZACH EUROPEJSKICH

PORTALE

Strona www.funduszeuropejskie.gov.pl, wraz z portalami poszczególnych programów operacyjnych:

- centralnych:
 - Infrastruktura i Środowisko: www.pois.gov.pl
 - Inteligentny Rozwój: www.poir.gov.pl
 - Wiedza Edukacja Rozwój: www.power.gov.pl
 - Polska Cyfrowa: www.polskacyfrowa.gov.pl
 - Polska Wschodnia: www.polskawschodnia.gov.pl
 - Pomoc Techniczna: www.popt.gov.pl
- regionalnych:
 - RPO Woj. Dolnośląskiego: www.rpo.dolnyslask.pl
 - RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego: www.mojregion.eu
 - RPO Woj. Lubelskiego: www.rpo.lubelskie.pl
 - RPO Woj. Lubuskiego: www.rpo.lubuskie.pl
 - RPO Woj. Łódzkiego: www.rpo.lodzkie.pl
 - RPO Woj. Małopolskiego: www.rpo.malopolska.pl
 - RPO Woj. Opolskiego: www.rpo.opolskie.pl
 - RPO Woj. Podkarpackiego: www.rpo.podkarpackie.pl
 - RPO Woj. Podlaskiego: www.rpo.wrotapodlasia.pl
 - RPO Woj. Pomorskiego: www.rpo.pomorskie.eu
 - RPO Woj. Śląskiego: www.rpo.slaskie.pl
 - RPO Woj. Świętokrzyskiego: www.rpo-swietokrzyskie.pl
 - RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego: www.rpo.warmia.mazury.pl
 - RPO Woj. Wielkopolskiego: www.wrpo.wielkopolskie.pl
 - RPO Woj. Zachodniopomorskiego: www.rpo.wzp.pl
- Programu Rozwój Obszarów Wiejskich:
 - <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020>
 - <http://www.arimr.gov.pl/pomoc-unijna/prow-2014-2020.html>
- Programu Rybactwo i Morze:
 - <http://www.minrol.gov.pl/MGMiZS/PO-RYBY-2014-2020>

Portal Funduszy Europejskich stanowi kompendium wiedzy o środkach unijnych. Są tu publikowane:

- dokumenty programowe
- wytyczne
- harmonogramy naboru wniosków
- ogłoszenia o naborach wniosków
- wzory dokumentów aplikacyjnych
- zaproszenia do udziału w szkoleniach i konferencjach o tematyce funduszowej

Na portalu można zapoznać się z mechanizmami działania Funduszy Europejskich, zasadami aplikowania o środki unijne oraz obowiązkami beneficjentów w czasie realizacji projektu. Na stronie dostępny jest także słownik pojęć „funduszowych”.

Portal daje także możliwość analizy raportów, podsumowań, zestawień wyników badań dotyczących wdrażania Funduszy Europejskich.

Śledząc zakładkę *Wiadomości*, czytelnicy portalu mogą na bieżąco zapoznać się z wydarzeniami dotyczącymi Funduszy Europejskich lub konkretnego programu operacyjnego.

CENTRALNY PUNKT INFORMACYJNY FE: ŚRODA Z FUNDUSZAMI DLA POCZĄTKUJĄCYCH

3 SIERPNIA 2016 R.

Ze strony www.funduszeuropejskie.gov.pl możliwe jest przejście do bazy dotychczas zrealizowanych projektów oraz strony internetowej www.mapadotacji.gov.pl. To zestawienie przedsięwzięć, które zostały zrealizowane z udziałem środków europejskich, wraz z ich krótkim opisem. Projekty tam zawarte można filtrować, w szczególności biorąc pod uwagę miejsce realizacji projektu czy jego przedmiot, np. przedsięwzięcie związane z transportem lub projekt edukacyjny.

Nadal istnieje portal Funduszy Europejskich na lata 2007-2013 oraz powiązane z nim portale programów operacyjnych 2007-2013. O ubiegłej perspektywie można przeczytać, wchodząc na stronę www.funduszeuropejskie.2007-2013.gov.pl.

Szczegółowe informacje, takie jak dokumentacja konkursowa, interpretacji Instytucji Zarządzających znajdują się dodatkowo na portalach internetowych prowadzonych przez Instytucje Pośredniczące / Wdrażające, przykładowo na stronie Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych czy Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

PUNKTY INFORMACYJNE FUNDUSZY EUROPEJSKICH

W każdym z szesnastu województw działają Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich. Są one koordynowane przez Ministerstwo Rozwoju.

W miastach wojewódzkich zlokalizowane są Główne Punkty Informacyjne, natomiast w mniejszych miejscowościach działają Lokalne Punkty Informacyjne. Strukturę tę dopełnia Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich zlokalizowany w Warszawie. Obecnie działa ponad 70 punktów w całej Polsce.

Niezależnie od wielkości miejscowości, w której działa punkt, standardy działania, w tym zakres informacji w nim udzielanej są jednakowe.

Odwiedzając punkt informacyjny, można szukać pomocy w zdiagnozowaniu pomysłu i dopasowaniu odpowiedniego źródła dofinansowania do zamierzonego przedsięwzięcia. Punkty świadczą także pomoc na etapie przygotowania projektów, która polega na omówieniu wymagań stawianych beneficjentowi i projektowi w danym działaniu czy konkursie oraz wskazanie terminów i procedur występowania po środki.

Punkty Informacyjne nieodpłatnie udostępniają publikacje dotyczące Funduszy Europejskich wydawane przez Ministerstwo Rozwoju, Urzędy Marszałkowskie lub inne instytucje publiczne zaangażowane we wdrażanie Funduszy Europejskich.

Specjaliści pracujący w punktach informacyjnych prowadzą szkolenia, wykłady i konferencje o tematyce związanej z Funduszami Europejskimi.

Usługi świadczone przez Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich są bezpłatne oraz dostępne dla każdego zainteresowanego.

Pytania do Punktów Informacyjnych można kierować telefonicznie, pocztą elektroniczną i tradycyjną lub w formie konsultacji indywidualnej podczas osobistej wizyty w punkcie.

Lista punktów dostępna jest na stronie www.funduszeuropejskie.gov.pl/punkty.

